

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2016 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 9 listopada 2015 r. i w punkcie:

I. - przyznał M. M. prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 14 października 2015 r. do 10 kwietnia 2016 r. w wysokości 100 % podstawy wymiaru w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 15 kwietnia 2015 r.,

II. - oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz M. M. kwotę 360 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

M. M. był zatrudniony w Poczcie Polskiej Spółce Akcyjnej z (...) w W. na podstawie umowy o pracę na stanowisku ekspedienta.

W dniu 14 kwietnia 2015 r. wnioskodawca uległ wypadkowi przy pracy. Pracodawca sporządził protokół powypadkowy, w którym uznał zdarzenie za wypadek przy pracy. W protokole nie stwierdzono, aby wyłączną przyczyną wypadku było naruszenie przez poszkodowanego pracownika przepisów i zasad BHP.

W dniu zdarzenia M. M. wykonywał codzienne czynności służbowe jako ekspedient usług pocztowych. O godz. 14:48 kierując wózkiem akumulatorowym wjechał na rampę, zatrzymał się. Siedzący obok wnioskodawcy pasażer wysiadł z wózka, po czym wózek ruszył i skręcił w lewo. Wnioskodawca zatrzymał wózek i wstał. Wówczas nastąpiło szarpnięcie, wózek zjechał z rampy na lewą stronę (rampa nie była zabezpieczona barierką) i spadł z rampy. Wnioskodawca wypadł z wózka i spadł na betonową posadzkę.

Uprawnienia do kierowania wózkami wnioskodawca uzyskał w 2006 r. Od 4 lat pracuje na stanowisku ekspedienta i do jego obowiązków należy zabieranie ładunków z rozdzielni listowej, dzielenie na ekspedycję i przekazywanie dalej. Wózkami jeździ sporadycznie, a wózkiem z przyczepką jechał w chwili wypadku po raz pierwszy. Wnioskodawca nie posiada prawa jazdy. Podstawą dopuszczenia pracownika do jazdy wózkami jest odbycie szkolenia.

Przełożonym powoda był D. A.. Nie był świadkiem spornego zdarzenia.

Głównym specjalistą z zakresu BHP w Poczcie Polskiej był A. P.. Po obejrzeniu monitoringu ze spornego zdarzenia przypuszczał, że szarpnięcie wózkiem widoczne na nagraniu zostało spowodowane naciśnięciem poszkodowanego na pedał przyspieszenia.

Zgodnie z instrukcją BHP przy obsłudze wózka akumulatorowego podczas postoju wózka należy zaciągnąć hamulec ręczny i wyjąć kluczyk ze stacyjki.

Sąd Rejonowy ustalił, że w sprawie strony przedstawiły dwie przeciwstawne wersje zdarzenia.

Ubezpieczony zeznał, że przyczyną niekontrolowanego ruchu wózka mogło być zacięcie się pedału gazu. Po zdjęciu nogi z hamulca wózek miał automatycznie ruszyć. Argumentował, że nie miał zamiaru w tej chwili opuścić wózka, chciał ustawić się na rampie równolegle do wjazdu, wstał aby rozejrzeć się czy się zmieści.

Pracodawca wskazywał, że na nagraniu widać, że koła są skierowane w lewą stronę. Wnioskodawca chciał wysiąść na lewo, zorientował się, że jest z blisko krawędzi rampy i zdecydował się wysiąść z prawej strony. Wtedy niefortunnie noga trafiła na pedał przyspieszenia, co spowodowało szarpnięcie wózka do przodu. Pracownik próbował wyprowadzić

wózek na prostą, złapał kierownicę, ale było już za późno. Wnioskodawca nie zaciągnął hamulca ręcznego i nie wyciągnął kluczyka ze stacyjki.

W ocenie Sądu Rejonowego jakość nagrania nie pozwala na przyjęcie jednej bądź drugiej wersji zdarzeń. W świetle dynamiki tego zdarzenia, ruchów wykonywanych przez wnioskodawcę wiarygodne są zeznania powoda, że nie miał zamiaru wysiąść z wózka, ale wstał aby się rozejrzeć, czy wózek jest ustawiony prawidłowo. Zacięcie się pedału gazu jest mało prawdopodobne, nie przedstawiono żadnych dowodów, że takie zdarzenia miały kiedykolwiek miejsca. Bardziej prawdopodobne jest, że noga wnioskodawcy przypadkowo trafiła na pedał przyspieszenia co spowodowało szarpnięcie wózka do przodu. W ocenie Sądu do wypadku doszło na skutek nieskoordynowanych ruchów wnioskodawcy, błędnej techniki obsługi wózka.

Niezdolność do pracy wnioskodawcy w spornym okresie miała związek ze spornym wypadkiem przy pracy.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 199, poz. 1693 ze zm.) świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego nie przysługują ubezpieczonemu, gdy wyłączną przyczyną wypadków, o których mowa w art. 3, było udowodnione naruszenie przez ubezpieczonego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa.

Organ rentowy zarzucił, że rażące niedbalstwo wnioskodawcy polegało na tym, że poszkodowany wysiadając z wózka akumulatorowego nie wyłączył kluczyka w stacyjce, nie zaciągnął hamulca ręcznego oraz nie przełączył przełącznika kierunku jazdy.

Do zarzutu tego w toku procesu przyłączył się pracodawca, pomimo, że w protokole powypadkowym nie stwierdził rażącego niedbalstwa w naruszeniu przez poszkodowanego przepisów BHP.

W ocenie Sądu I instancji do wypadku doszło na skutek wadliwej techniki obsługi wózka przez poszkodowanego. W ocenie Sądu nie pozwala to na przypisanie M. M. rażącego niedbalstwa w naruszeniu przepisów BHP. Istotnie, poszkodowany nie zaciągnął podczas postoju wózka hamulca ręcznego i nie wyjął kluczyka ze stacyjki, jednakże nie było to spowodowane rozmyślnym zlekceważeniem tego wymogu, a wykonaniem nieskoordynowanych ruchów (przypadkowego naciśnięcia na pedał przyspieszenia). Pojazd bowiem gwałtownie ruszył, zanim się całkowicie zatrzymał. Brak jest podstaw do przyjęcia, że zanim wózek ruszył w sposób niekontrolowany, wnioskodawca miał zamiar go opuścić. Nie bez znaczenia jest tu również okoliczność, że wnioskodawca sporadycznie prowadzi wózki akumulatorowe, nie posiada prawa jazdy, a wózek z przyczepką prowadził po raz pierwszy.

W tym stanie rzeczy w ocenie Sądu Rejonowego brak było podstaw do zastosowania art. 21 ust. 1 powołanej ustawy z dnia 30 października 2002 r.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 2 powołanej ustawy o ubezpieczeniach społecznych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych przysługuje także świadczenie rehabilitacyjne – dla ubezpieczonego, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokują odzyskanie zdolności do pracy. Stosownie do treści art. 9 powołanej ustawy świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego przysługuje w wysokości 100% podstawy wymiaru.

W tej sytuacji Sąd Rejonowy zmienił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477 (14) par. 2 kpc i przyznał wnioskodawcy prawo świadczenia rehabilitacyjne w wysokości 100 % podstawy wymiaru w ustalonym przez organ rentowy okresie, natomiast o kosztach należnych odwołującemu się orzeczono na podstawie art. 98 kpc w związku z par. 9 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (dz. U z 2015 r. Stawka w tego rodzaju sprawie wynosi 360 zł.

Powyższe orzeczenie zaskarżył w całości pracodawca Poczta Polska Spółka Akcyjna z (...) w W..

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

A/ -naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 21 ust.1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniach społecznych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych przez błędne zastosowanie w/w przepisu i niewłaściwe przyjęcie, że w sprawie nie zachodzi żadna z przesłanek tegoż przepisu, a mianowicie udowodnione naruszenie przez ubezpieczonego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa jako przyczynę wyłączną,

-sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie,

B/ naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: art. 233 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i wyprowadzenie niezgodnych z doświadczeniem życiowym i zasadami logiki wniosków, iż zachowanie powoda nie daje podstaw do uznania, iż wyłączną przyczyną wypadku przy pracy było jego rażące niedbalstwo w zachowaniu i przestrzeganiu zasad bhp, w tym instrukcji eksploatacyjnej, co w efekcie doprowadziło do błędów w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, co miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy

W oparciu o powyższe pracodawca wniósł o:

1. zmianę wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi XI Wydziału

Pracy i (...) i oddalenie w całości odwołania wnioskodawcy,

2. zasądzenie od odwołujących się kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa

procesowego w postępowaniu apelacyjnym wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o jej odrzucenie z uwagi na wniesienie jej przez osobę nieuprawnioną ewentualnie o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, a przeciwnie podlega odrzuceniu na mocy art. 373 zd. 1 kpc, zgodnie z którym Sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym apelację, jeżeli ulegała ona odrzuceniu przez sąd pierwszej instancji.

Zgodnie z art. 477¹¹ § 2 k.p.c. zainteresowanym jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Przy czym inaczej niż w przypadku ubezpieczonego oraz osoby, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, zainteresowany nie jest adresatem rozstrzygnięcia wykonawcy zabezpieczenia społecznego, ale wydana decyzja aktualizuje jego prawa i obowiązki, a związane z nią orzeczenie sądu wpływa na interes prawny zainteresowanego.

W związku z tym art. 477¹¹ § 2 k.p.c. nakazuje sądowi, jeżeli osoba taka nie została wezwana do udziału w sprawie przed organem rentowym, wezwać ją do udziału w postępowaniu bądź z urzędu, bądź na jej wniosek lub na wniosek jednej ze stron. W orzecznictwie sądowym przyjęto, że niewezwanie przez sąd zainteresowanego do udziału w sprawie powoduje, na mocy z art. 379 pkt 5 k.p.c., nieważność postępowania z uwagi na pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw (zob. uchwałę SN z dnia 29 lipca 1998 r., III ZP 20/98, OSNAPiUS 1998, nr 23, poz. 690 oraz wyrok SN z dnia 3 października 1996 r., II URN 36/96, OSNAPiUS 1997, nr 9, poz. 156; wyrok SN z dnia 6 stycznia 2009 r., I UK 157/08, OSNPUSiSP 2010, nr 13-14, poz. 172 z glosą M. Cholewy-Klimek, OSP 2011, z. 5, poz. 51; wyrok SN z dnia 8 grudnia 2000 r., II UKN 128/00, OSNAPiUS 2002, nr 15, poz. 368 z glosą M. Cholewy, OSP 2003, z. 3, poz. 30).

Za zainteresowanego, w rozumieniu art. 477¹¹ § 2 k.p.c., należy uznać m.in.:

- płatnika-pracodawcę w sprawie wyłączenia pracownika z ubezpieczenia społecznego (zob. wyrok SN z dnia 28 października 2004 r., II UK 66/04 , OSNPUSiSP 2005, nr 10, poz. 149; odmiennie jednak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 kwietnia 2005 r., I UK 236/04 , OSNPUSiSP 2006, nr 1-2, poz. 28), w szczególności zaś w sprawie wyłączenia pracownika-ubezpieczonego z ubezpieczenia społecznego (chorobowego) w związku z kwestionowaniem przez ZUS ważności umowy o pracę zawartej między, nierzadko spokrewnionymi, stronami stosunku pracy (np. matką-pracodawcą a córką-pracownikiem); por. wyrok SA w Warszawie z dnia 7 kwietnia 2004 r., III AUa 696/03 , Pr. Pracy 2004, nr 12, s. 41 oraz wyrok SA w Warszawie z dnia 11 maja 2004 r., III AUa 934/03 , Pr. Pracy 2005, nr 11, s. 38;

- płatnika-pracodawcę w sprawie odwołania ubezpieczonego od decyzji nakładającej na niego obowiązek zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w sytuacji, gdy skarżący dowodzi, że pobrał świadczenia na skutek przekazania przez płatnika nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość, gdyż zajście tych okoliczności powoduje, że obowiązek zwrotu świadczenia obciąża płatnika (art. 84 ust. 6 u.s.u.s.);

- pracownika-ubezpieczonego w sprawie odwołania płatnika od decyzji ZUS w sprawie korekty lub ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FP i FGŚP (zob. powołane wyżej: wyrok SN z dnia 6 stycznia 2009 r., I UK 157/08 i uzasadnienie wyroku SN z dnia 3 marca 2012 r., I UK 146/12), z zastrzeżeniem że w razie śmierci zainteresowanego (pracownika-ubezpieczonego) sądowe postępowanie odwoławcze toczy się nadal między płatnikiem a organem rentowym, nie ma zaś podstaw do jego prowadzenia z udziałem następców prawnych zainteresowanego, prawo bowiem do świadczeń (tj. ich wysokość zależna od podstawy wymiaru składki) nie wynika z sukcesji praw po zmarłym (nie jest dziedziczne), lecz stanowi prawo osobiste w rozumieniu art. 922 § 2 k.c. (zob. R. Spyt, Zainteresowany jako strona ..., s. 575-576);

- spółkę reprezentowaną przez radę nadzorczą lub pełnomocnika powołanego uchwałą zgromadzenia wspólników (art. 210 § 1 k.s.h.) w sprawie z odwołania członka zarządu spółki z o.o. od decyzji organu rentowego stwierdzającej jego odpowiedzialność za zaległości składowe spółki (uchwała SN z dnia 10 kwietnia 2013 r., II UZP 1/13 , OSNPUSiSP 2013, nr 17-18, poz. 208 i postanowienie SN z dnia 5 października 2011 r., II UZP 9/11, OSNPUSiSP 2012, nr 21-22, poz. 273 z głosem D. Dworka i Ł. Sieczki, M. Praw. 2012, nr 20, dodatek);

- małżonka pracownika, który zmarł wskutek wypadku przy pracy w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego stwierdzającej, że zmarły nie podlegał społecznemu ubezpieczeniu wypadkowemu (wyrok SN z dnia 28 marca 2008 r., II UK 159/07 , OSNPUSiSP 2009, nr 13-14, poz. 180);

- wdowę pominiętą przy ustalaniu prawa do renty rodzinnej w sprawie z odwołania wnuczki od decyzji organu rentowego odmawiającej jej przyznania tego świadczenia po dziadku (wyrok SN z dnia 15 lipca 1999 r., II UKN 52/99 , OSNAPiUS 2000, nr 22, poz. 826);

- nauczyciela, któremu wypłacono dodatek mieszkaniowy na podstawie art. 54 ust. 3 KN w sprawie wszczętej z odwołania pracodawcy od decyzji organu rentowego odmawiającej zwrotu składek opłaconych od tego dodatku (uchwała SN z dnia 6 września 2006 r., III UZP 4/05 , OSNPUSiSP 2007, nr 3-4, poz. 51);

- pracownika w sprawie o wysokość zasiłku chorobowego z odwołania pracodawcy od korzystnej dla pracownika decyzji organu rentowego (wyrok SN z dnia 27 lutego 1991 r., II URN 130/90 , OSNCAPiUS 1992, nr 9, poz. 168);

- pozostałe osoby uprawnione do renty rodzinnej z tytułu choroby zawodowej w sprawie z odwołania jednej z osób uprawnionych do tej renty na skutek wydania przez ZUS decyzji odmawiającej prawa do tego świadczenia (wyrok SA w Katowicach z dnia 26 listopada 2013 r., III AUa 320/13 , LEX nr 1487608).

Natomiast zainteresowanym nie jest:

- pracownik spółki w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego ustalającej odpowiedzialność członka zarządu spółki z o.o. za zaległości składowe (teza 2 wyroku SN z dnia 24 sierpnia 2010 r., I UK 87/10, OSNPUSiSP 2011, nr 23-24, poz. 309);

- pracodawca w postępowaniu o nabycie prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż z rozstrzygnięć w tych sprawach (w zakresie wynikającym z decyzji przyznającej ubezpieczonemu te świadczenia lub mu ich odmawiającej) nie wynikają żadne prawa lub obowiązki dla pracodawcy, skoro nie jest on płatnikiem tych świadczeń i nie obejmuje go powaga rzeczy osądzonej wyroku sądowego (wyrok SN z dnia 2 października 2008 r., I UK 79/08, OSNPUSiSP 2010, nr 7-8, poz. 99; postanowienie SN z dnia 17 lipca 2001 r., II UKN 531/00, LEX nr 460084);

- pracodawca w postępowaniu o nabycie prawa do renty z tytułu wypadku przy pracy lub jednorazowego odszkodowania, gdyż nie jest związany wyrokiem wydanym w wyniku odwołania ubezpieczonego od decyzji organu rentowego, przyznającym te świadczenia, a rozstrzygnięcie o tych uprawnieniach nie stwarza po stronie pracodawcy żadnych praw ani obowiązków (wyrok SN z dnia 5 czerwca 2007 r., I UK 8/07, OSNPUSiSP 2008, nr 15-16, poz. 228 z głosem A. Kurzycha, M.P.Pr. 2009, nr 12);

- żona wnioskodawcy (rolnika) w sprawie z jego odwołania od decyzji Prezesa KRUS dotyczącej podlegania męża ubezpieczeniu społecznemu rolników (wyrok SN z dnia 8 lipca 2008 r., I UK 412/07, LEX nr 818580);

- konkubina w procesie o nieopłacone składki na ubezpieczenia społeczne między organem rentowym a rodzicami przyjmującymi spadek wprost po zmarłym (wyrok SN z dnia 4 października 2007 r., I UK 137/07, OSNPUSiSP 2008, nr 23-24, poz. 356).

(patrz komentarz do art. 477¹¹ kpc - A. K. (red.), J. A. (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie odrębne w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (LEX 2014).

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2007 r., w sprawie I UK 8/07 I UK 8/07 podkreślono, iż (...) powództwo o ustalenie wypadku przy pracy różni się od żądania świadczenia z ubezpieczenia społecznego (zasiłku chorobowego, jednorazowego odszkodowania, renty wypadkowej). Inna jest bowiem legitymacja bierna i tryb postępowania. (...) pracodawca, którego rola jest prawnie istotna w ustaleniu okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy w świetle przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 28 lipca 1998 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz sposobu ich dokumentowania, nie uczestniczy w postępowaniu przed organem rentowym, jak też w postępowaniu odwoławczym przed sądem, o świadczenia z ubezpieczenia społecznego związane z wypadkiem przy pracy. Nie może mieć on bowiem przymiotu zainteresowanego w sprawie o rentę wypadkową, jak też w sprawie o jednorazowe odszkodowanie.

Stanowisko to w pełni podziela Sąd Okręgowy w Łodzi.

Rola pracodawcy osoby, która uległa wypadkowi przy pracy kończy się na obowiązku sporządzenia protokołu powypadkowego. Dalsze postępowanie przed organem rentowym toczy się już bez jego udziału i to samo dotyczy przeniesienia sporu przed sąd powszechny. Żadne bowiem prawa ani obowiązki pracodawcy nie zależą od rozstrzygnięcia w sprawie prawa do jednorazowego odszkodowania, renty z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej czy też prawa do świadczenia rehabilitacyjnego.

Podobnie jak w przypadku niezwiązania organu rentowego wyrokiem sądu pracy ustalającym wypadek przy pracy, pracodawca również nie jest związany wyrokiem wydanym w wyniku odwołania się od decyzji organu rentowego, przyznającym wskazane wyżej świadczenia.

Z tych wszystkich względów na podstawie art. 373 zd. 1 k.p.c. Sąd Okręgowy odrzucił apelację pracodawcy jako złożoną przez osobę nieuprawnioną.

Z uwagi na to, że wnioskodawcę, który w postępowaniu apelacyjnym wygrał sprawę w całości, reprezentował pełnomocnik z wyboru, Sąd Okręgowy zasądził od skarżącego pracodawcy, jako osoby, która zainicjowała postępowanie apelacyjne, na rzecz wnioskodawcy kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję, zgodnie z treścią z art. art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2015 roku, poz. 1804).

Przewodniczący: Sędziowie: